

13. Give Ukraine an Invitation to Join NATO, Lithuanian Defence Minister Says. *Euronews*. 2024. URL: <https://www.euronews.com/my-europe/2024/10/22/give-ukraine-an-invitation-to-join-nato-lithuanian-defence-minister-says>
14. Baltic States Issue Joint Statement Backing Ukraine's EU and NATO Membership. *The Kyiv Independent*. URL: <https://kyivindependent.com/baltic-states-issue-joint-statement-backing-ukraines-eu-nato-membership/>
15. Ukraine and Lithuania Signed a Security Agreement. *President of Ukraine Official Website*. URL: <https://www.president.gov.ua/en/news/ukrayina-uklala-bezpekovu-ugodu-z-litvoyu-91821>
16. Без членства України в ЄС і НАТО бачення цілісної, вільної та мирної Європи залишиться неповним. *Верховна Рада України*. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/Novyny/261785.html>
17. Paulauskas K. The Impact of the Conflict in Ukraine on Lithuanian Security Development. *Lithuanian Annual Strategic Review*. 2014–2015. Vol. 13. P. 171–189.
18. Lithuania joins Ukraine Compact. *Ministry of National Defence of Lithuania*. 2024. URL: <https://kam.lt/en/lithuania-joins-ukraine-compact/>
19. BookBook cover for The Nations of NATO: Shaping the Alliance's Relevance and Cohesion *The Nations of NATO: Shaping the Alliance's Relevance and Cohesion*. 2022. Oxford Academic URL: <https://academic.oup.com/book/44706/chapter-abstract/378974568?redirectedFrom=fulltext&login=false>

УДК 327.56:623.454.8(519.3)

РИЗИКИ РОЗВИТКУ ЯДЕРНОГО АРСЕНАЛУ ПІВНІЧНОЇ КОРЕЇ

М. А. Мельник

Анотація. У статті проаналізовано ключові ризики, що виникають унаслідок розвитку ядерного арсеналу Корейської Народно-Демократичної Республіки. Розглянуто динаміку ядерних випробувань та ракетних пусків КНДР, оцінено загрози для регіональної безпеки в Індо-Тихоокеанському регіоні, реакцію світового співтовариства та роль Китайської Народної Республіки та Російської Федерації як ключових акторів-бенефіціарів північно-корейської ядерної проблеми. Зроблено висновок, що подальше нарощування ядерного потенціалу КНДР суттєво дестабілізує регіон і ускладнює архітектуру глобального ядерного нерозповсюдження.

Ключові слова: КНДР, ядерна зброя, ядерне стримування, регіональна безпека, Індо-Тихоокеанський регіон.

Вступ. Корейська Народно-Демократична Республіка (КНДР) є однією з найбільш закритих та непередбачуваних держав у сучасному світі. Незважаючи на численні раунди перемовин, міжнародних санкцій, п'ятибічні переговори й ініціативи ООН не змогли зупинити прогрес ядерної програми режиму Кім Чен Ина. Починаючи з першого ядерного випробування 2006 р., КНДР провела шість підземних ядерних детонацій і здійснила сотні пусків балістичних ракет різної дальності. Станом на 2024 р. Стокгольмський інститут дослідження проблем миру (SIPRI) оцінює кількість ядерних боєголовок КНДР у приблизно 50 одиниць [1, с. 2]. Нарощування ядерного потенціалу Пхеньяна безпосередньо загрожує безпеці Республіки Корея, Японії та американських військових баз в Індо-Тихоокеанському регіоні. Метою цієї статті є проаналізувати ключові ризики розвитку ядерного арсеналу КНДР та визначити наслідки цього процесу для міжнародної безпеки.

Динаміка розвитку ядерного потенціалу. Ядерна програма КНДР бере свій початок ще з 1950-х рр., коли Радянський Союз допоміг Пхеньяну збудувати ядерний дослідницький реактор у Йонбені. Проте найбільш стрімкого розвитку програма набула після виходу КНДР із Договору про нерозповсюдження ядерної зброї (ДНЯЗ) у 2003 р. [2, с. 1]. З того часу Пхеньян методично вдосконалював як ядерні пристрої, так і засоби їх доставки. У табл. 1 наведено динаміку ядерних випробувань і ракетних пусків КНДР за 2006–2023 рр. Особливо показовим є перехід від ядерних пристроїв кілотонного діапазону до термоядерного пристрою потужністю, за різними оцінками, від 100 до 250 кілотонн, випробуваного у вересні 2017 р. [3, с. 1]. Паралельно відбулося стрімке вдосконалення ракетної програми: КНДР розробила міжконтинентальні балістичні ракети Hwasong-15 і Hwasong-17, розрахункова дальність яких охоплює всю материкову частину США. Окремим напрямом стало створення ракет із твердопаливними двигунами, що суттєво скорочує час їх підготовки до пуску й ускладнює їх виявлення та знищення превентивним ударом [3, с. 1].

Динаміка ядерних випробувань та ракетних пусків КНДР (2006–2023)

Рік	Ядерні випробування	Ракетні пуски	Потужність (кВт)	Тип ракет	Міжнародна реакція
2006	1	5	~1	Nodong	Резолюція РБ ООН 1718
2009	1	7	2–6	Taepodong-2	Резолюція РБ ООН 1874
2013	1	3	6–9	Musudan, KN-02	Резолюція РБ ООН 2094
2016	2	24	10–30	Hwasong-10, -12	Резолюції РБ ООН 2270, 2321
2017	1	23	100–250	Hwasong-14, -15 (МБР)	Резолюція РБ ООН 2397
2022–23	0	90+	–	Hwasong-17, -18, SLBM	Санкції США/G7

Джерело: сформовано автором на основі [6]

Загрози для регіональної безпеки. Нарощування ядерного арсеналу КНДР найбільше загрожує двом ключовим союзникам США в регіоні – Республіці Корея та Японії. Сеул знаходиться приблизно в 40 км від демілітаризованої зони і потенційно може бути уражений навіть балістичними ракетами малої дальності Scud. Пхеньян, ймовірно, розміщує ядерні боеголовки на своїх оперативно-тактичних ракетах KN-23 і KN-24, адаптованих для застосування як у звичайному, так і в ядерному варіантах [4, с. 130]. Це принципово змінює характер загрози: тепер ядерна зброя КНДР стає потенційним інструментом обмеженого ядерного конфлікту в межах Корейського півострова, а не лише стратегічним стримувачем від зовнішнього вторгнення. Натомість Японія стикається із загрозою балістичних ракет середньої дальності. Починаючи з 2017 р., КНДР кілька разів здійснювала пуски ракет, траєкторія яких пролягала безпосередньо над японською територією. Такі пуски спричиняли масові сигнали цивільної оборони та спонукали Токіо суттєво збільшити оборонні витрати. У 2022 р. Японія оголосила про намір довести оборонний бюджет до 2 % ВВП до 2027 р. і вперше після Другої світової війни заявила про розробку «контрсилкових можливостей» – здатності завдати ударів по базах ворожих ракет [5, с. 1]. Для Сполучених Штатів ядерна КНДР загрожує американським базам на Гуамі та Окінаві, а в перспективі – і материковій частині США, якщо Hwasong-17 справді здатна досягти Вашингтона [6, с. 1].

Реакція міжнародного співтовариства. Основним інструментом тиску на Пхеньян залишаються санкції Ради Безпеки ООН. Із 2006 до 2017 р. РБ ООН ухвалила десять резолюцій проти КНДР, які поступово ставали дедалі жорсткішими. Резолюція 2397 (2017) запровадила обмеження на імпорту нафти та заборону основних статей корейського експорту [7, с. 6]. Проте ефективність санкційного режиму виявилась обмеженою з кількох причин. По-перше, Китай і Росія систематично блокували найжорсткіші пропозиції, побоюючись колапсу режиму і масових міграційних потоків. По-друге, КНДР навчилася обходити санкції через розгалужені схеми фінансових операцій та морські перевалки «корабель-до-корабля» [8, с. 1]. З 2022 р. Росія та Китай фактично паралізували механізм колективного тиску ООН, заблокувавши нові резолюції. Водночас дипломатичні спроби – переговори у Сінгапурі (2018) та Ханой (2019) між Трампом і Кім Чен Ином – не дали жодних конкретних домовленостей щодо денуклеаризації, оскільки сторони мали принципово різне бачення послідовності кроків [3, с. 1].

Роль Китаю як ключового актора. КНР є найважливішим економічним партнером і de facto спонсором КНДР. На Китай припадає понад 90 % зовнішньоторговельного обороту Пхеньяна [9, с. 1]. Традиційно Пекін балансує між двома суперечливими інтересами: з одного боку, він не хоче появи ядерної зброї поблизу своїх кордонів і побоюється, що ядерна КНДР підштовхне Японію та Республіку Корея до власних ядерних програм; з іншого – зацікавленість КНР у збереженні буферної держави між собою та американськими військами в Південній Кореї. Ця двозначність призводить до того, що Пекін не реалізує своїх колосальних важелів тиску на Пхеньян, вважаючи некерованого ядерного сусіда меншим злом, порівняно з дестабілізацією режиму. Ситуацію додатково ускладнює те, що після 2022 р. Росія значно збільшила підтримку КНДР в обмін на постачання боєприпасів для своєї агресивної війни проти України, послаблюючи тиск на Пхеньян і фактично реанімує стратегічний тандем двох держав-ізоїв.

Роль Російської Федерації та вплив на Україну. Повномасштабне вторгнення Росії в Україну у 2022 р. кардинально змінило характер відносин між Москвою та Пхеньяном. Потребуючи великих обсягів артилерійських боєприпасів для компенсації власного виробничого дефіциту, Росія перетворилася на стратегічного замовника північнокорейської зброї. За оцінками американської та південнокорейської розвідок, упродовж 2023–2024 рр. КНДР поставила Росії понад 3 мільйони артилерійських снарядів та балістичні ракети KN-23, які застосовувалися проти українських міст [10, с. 1]. В обмін Москва, за наявними даними, надає Пхеньяну технологічну допомогу у сфері супутникового зв'язку, розвідки та, потенційно, окремих аспектів ракетних технологій, що безпосередньо прискорює розвиток ядерної програми КНДР. Для України цей тандем несе подвійну загрозу. По-перше, північнокорейські боєприпаси та ракети вже безпосередньо використовуються проти українських збройних сил і цивільної інфраструктури, збільшуючи вогневий потенціал російської армії. По-друге, зближення Москви та Пхеньяна формує прецедент для обходу режиму міжнародних санкцій, що підриває сам механізм стримування держав-порушників міжнародного права.

Висновки. За підсумками проведеного дослідження можна стверджувати, що розвиток ядерного арсеналу КНДР є одним із найсерйозніших викликів для регіональної та глобальної безпеки. Аналіз засвідчує: Пхеньян розглядає ядерну зброю як гарантію виживання режиму та інструмент примусу під час перемовин. Санкційна політика ООН суттєво послабилась через позицію Китаю та Росії, а дипломатичні зусилля поки що не принесли результату. Отже, ядерний та військовий розвиток КНДР і російська агресія проти України є взаємопов'язаними явищами в межах єдиного ревізійністського блоку, що кидає виклик чинному міжнародному порядку.

Проте найбільшу тривогу викликає якісний стрибок у характері загрози – перехід від стратегічного стримування до потенційної ядерної ескалації в межах регіонального конфлікту. Республіка Корея, Японія та США змушені дедалі більше інвестувати у зміцнення систем протиракетної оборони та вироблення нових стратегій стримування. У перспективі ядерна КНДР здатна спровокувати ланцюгову реакцію ядерного поширення в регіоні, що матиме незворотні наслідки руйнації архітектури ДНЯЗ по всій планеті.

Abstract. The article analyzes the key risks posed by the development of the nuclear arsenal of the Democratic People's Republic of Korea. It examines the dynamics of nuclear tests and missile launches of the DPRK, assesses the threats to regional security in the Indo-Pacific region, the reaction of the world community and the role of the People's Republic of China and the Russian Federation as key actors in managing the North Korean nuclear problem. It concludes that the further buildup of the DPRK's nuclear potential will significantly destabilize the region and complicate the architecture of global nuclear non-proliferation.

Keywords: DPRK, nuclear weapons, nuclear deterrence, regional security, Indo-Pacific region.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI). SIPRI Yearbook 2024: Armaments, Disarmament and International Security. SIPRI. 2024. Oxford University Press. 97 p. URL: <https://www.sipri.org/sites/default/files/YB24%2007%20WNF.pdf>
2. International Atomic Energy Agency. IAEA and DPRK: Chronology of Key Events. 2025. 1 p. URL: <https://www.iaea.org/newscenter/focus/dprk/chronology-of-key-events>
3. Gettinger D. M., Nikitin M. B. D. North Korea's Nuclear Weapons and Missile Programs. *Library of Congress*. 26.09.2025. URL: <https://www.congress.gov/crs-product/IF10472>
4. Panda A. Kim Jon Un and The Bomb: Survival and Deterrence in North Korea. Oxford University Press. 2020. 318 p. URL: <https://dokumen.pub/kim-jon-un-and-the-bomb-survival-and-deterrence-in-north-korea-9780190060367-9780190060381.html>
5. Tzu Kuan Lu J. Japan's cabinet approves record defence budget amid escalating China tensions. *The Guardian*. 26.12.2025. URL: <https://www.theguardian.com/world/2025/dec/26/japan-defence-budget-china>
6. Missile Threat. Missiles of North Korea. *CSIS Missile Defense Project*. 15.01.2026. URL: <https://missilethreat.csis.org/country/dprk/>
7. UN. Security Council. Resolution 2397. 22.12.2017. URL: [https://docs.un.org/en/S/RES/2397%20\(2017\)](https://docs.un.org/en/S/RES/2397%20(2017))
8. Sang-Min K. North Korea Keeps Evading UN Sanctions. *Arms Control Association*. 2021. URL: https://www.armscontrol.org/act/2021-05/news/north-korea-keeps-evading-un-sanctions#:~:text=According%20to%20a%20February%20report%20by%20a,**Expanding%20its%20nuclear%20and%20ballistic%20missile%20programs**

9. Haggard S., Zhang L. China-DPRK Trade: What Do We Know? *The National Committee on North Korea*. 2024. URL: <https://www.ncnk.org/node/2481>

10. Xu T. North Korea's Lethal Aid to Russia: Current State and Outlook. *38 North*. 14.02.2025. URL: <https://www.38north.org/2025/02/north-koreas-lethal-aid-to-russia-current-state-and-outlook/>

УДК 327(477:4ЄС):327.5(470+571)

РОСІЙСЬКИЙ ФАКТОР У ФОРМУВАННІ ОПОЗИЦІЙНИХ НАРАТИВІВ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДО ЄС

В. С. Федорчук, Ю. Т. Теміров

Анотація. У статті досліджено вплив російської федерації на формування опозиційних наративів щодо інтеграції України до Європейського Союзу. Проаналізовано основні інструменти цього впливу, зокрема економічні, енергетичні та інформаційні механізми, а також їх роль у посиленні євроскептичних настроїв у країнах ЄС. Розглянуто приклади політичних і суспільних процесів у європейських державах, зокрема Німеччині та Франції, де внутрішні суперечності створюють сприятливе середовище для зовнішнього впливу. Підкреслено, що російська стратегія не формує опозицію з нуля, а посилює вже наявні економічні, політичні та ідентифікаційні розбіжності. У тексті показано, що ефективність євроінтеграції України залежить не лише від внутрішніх реформ, а й від здатності ЄС протидіяти зовнішньому впливу та зберегти політичну єдність.

Ключові слова: російський вплив, європейська інтеграція України, політичні наративи.

Питання інтеграції України до Європейського Союзу стало одним із ключових напрямів зовнішньополітичного розвитку держави, особливо після початку повномасштабної агресії РФ у 2022 р. Надання Україні статусу держави-кандидата на членство в ЄС стало важливим політичним сигналом підтримки з боку європейської спільноти та засвідчило стратегічну важливість європейського вектора розвитку української держави. Водночас перспективи подальшого розширення ЄС набули особливої ваги в умовах трансформації системи європейської безпеки та необхідності формування нової архітектури політичної стабільності на континенті в епоху світового безладу. У цьому контексті питання інтеграції України розглядається не лише як внутрішній процес реформування держави, а і як важливий геополітичний чинник, що впливає на баланс сил у Європі. Проте процес розширення ЄС не є лінійним та супроводжується певними внутрішніми суперечностями серед держав-членів, що створюють певні виклики для держав-кандидатів. У політичному просторі окремих країн Європейського Союзу існують сили, які критично або скептично ставляться до подальшого розширення ЄС, включно з приєднанням України. Формування подібних позицій зумовлене різними чинниками, зокрема економічними, безпековими та політичними. Однак не менш важливим фактором є вплив російської федерації, яка зацікавлена у послабленні єдності європейської спільноти та уповільненні європейської інтеграції України.

Метою цієї статті є виявлення основних інструментів та наслідків російського впливу на формування опозиції інтеграції України до Європейського Союзу.

Росія деякою мірою успадкувала геополітичні апетити радянської імперії. Відповідно сфера її інтересів часто нагадує нам про кордони СРСР, соціалістичний табір та добу холодної війни. Однак, якщо тоді цей вплив здійснювався на фундаменті непримиренного ідеологічного протистояння в поєднанні з експансіоністським та імперіалістичним характером держави, то зараз спостерігається певна деградація легітимації впливу на користь апеляції до сумнівного історичного детермінізму та винятковості ролі росії у світовій історії. Варто сказати, що попри такі подібності, сам вплив має дещо іншу структуру, що пов'язано зі значною трансформацією характеру взаємодії через зростання ролі технологій у всіх сферах життя людства.

Насамперед треба приділити увагу інституціоналізованим формам проросійської присутності в Європі. У низці країн функціонують політичні партії, рухи або громадські організації, які відкрито підтримують позицію Кремля або просувають ідеї «нейтралітету» щодо війни в Україні [11]. Важливо, що частина таких акторів інтегрована у національні політичні системи та бере участь у виборчих процесах, що дає змогу їм впливати на формування державної по-